

ks. Tomasz Tomaszewski

Sprawozdanie z sesji popularnonaukowej „Od wiary Abrahama do wiary Kościoła”

W przeddzień V Ogólnopolskiej Niedzieli Biblijnej, dnia 13 kwietnia 2013 roku w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Koszalinie odbyła się sesja popularnonaukowa na temat „Od wiary Abrahama do wiary Kościoła”. Została ona zorganizowana z okazji Roku Wiary przez Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II oraz Katedrę Egzegezy i Teologii Biblijnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Jej uczestnikami byli kapłani, klerycy Wyższego Seminarium Duchownego i studenci Instytutu Teologicznego w Koszalinie, a także inne osoby, zainteresowane tematyką poruszoną podczas sesji.

Słowo wstępne wygłosił ks. dr Dariusz Jastrząb – rektor WSD, który powitał wszystkich obecnych, na czele z biskupem pomocniczym Krzysztofem Zardarką, oraz wyraził swoją radość i wdzięczność za zorganizowanie sesji na temat wiary. W swoim krótkim wprowadzeniu zaakcentował on postać Abrahama, nazywanego ojcem wiary, zwracając w sposób szczególny uwagę na ofiarę, którą miał on złożyć Bogu ze swojego jedynego syna Izaaka.

Sesji przewodniczył jej organizator, ks. dr Tomasz Tomaszewski – moderator Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej i adiunkt na szczecińskim Wydziale Teologicznym. Na początku podziękował on Wyższemu Seminarium Duchownemu i Instytutowi Teologicznemu za udostępnienie przestrzeni na zorganizowanie sesji oraz umożliwienie alumnom i studentom udziału w niej w ramach zajęć. Następnie ks. Tomaszewski przedstawił wszystkich prelegentów.

Jako pierwszy zabrał głos ks. dr hab. prof. US Janusz Lemański – pracownik naukowy Katedry Egzegezy i Teologii Biblijnej, który przedstawił wykład na temat „Abraham – wiara, która rodzi się z doświadczenia”. Jego zdaniem, synchroniczne spojrzenie na cykl o Abrahamie w *Księdze Rodzaju* pozwala odkryć dwie zasadnicze tendencje, w które wpisany jest motyw wiary. Po pierwsze, Abraham jest wędrowcem i geografia jego podróży odgrywa bardzo istotną rolę w zrozumieniu tej postaci. Po drugie, Abraham jest ukazany jako wzór pobożnego Izraelity. Przelamując swoje różne ludzkie opory, zmierzał on ku wierze, niejako dorastając do niej i ucząc się jej, aby dopiero na końcu stać się przykładem wiary. Wiara Abrahama kształtowała się poprzez doświadczenie, które pozwalało mu stopniowo uwolnić się od czysto ludzkiego sposobu myślenia i ostatecznie zaufać Bogu. W Rdz 12-14 jest mowa o powołaniu Abrahama i o uczeniu się przez niego zaufania do Boga, który stawiał mu kon-

kretnie, ale i trudne do przyjęcia warunki. Pewne zachowania Abrahama przeszkadzały nawet w realizacji obietnic Boga, dlatego On sam interweniował. Na tym etapie Abraham zaufał Bogu w sprawie swojego bezpieczeństwa ekonomicznego i politycznego. W Rdz 15-22 Bóg dalej wzywał Abrahama do zaufania i to właśnie akt jego wiary uczynił go sprawiedliwym. Owocem takiej postawy stał się jego upragniony potomek – Izaak.

Następnie o. dr Józef Wcisło – biblista i wykładowca w Wyższych Seminarach Duchownych: Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w Obrze, Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu oraz Zielonogórsko-Gorzowskim w Paradyżu – podjął temat „Umiłowany uczeń – ten, który uwierzył i daje świadectwo”. Stwierdził on, że już na podstawie częstotliwości użycia czasownika *wierzyć* w czwartej Ewangelii można stwierdzić, że jest ona Ewangelią wiary. Właśnie w kontekście wiary pojawia się w niej także tajemnicza postać umiłowanego, drugiego, innego ucznia, najczęściej identyfikowana z Janem, apostołem i ewangelistą, który jawi się równocześnie jako uczeń i nauczyciel wiary. O. Wcisło przeanalizował te wszystkie miejsca w czwartej Ewangelii, w których pojawia się postać umiłowanego ucznia Jezusa i gdzie ukazane są: początek jego dynamicznej drogi wiary (J 1, 35-39), jego bliskość z Jezusem podczas Ostatniej Wieczerzy (J 13, 21-26), jego droga za pojmanym Jezusem na dziedziniec pałacu arcykapłana (J 18, 15), jego trwanie pod krzyżem Jezusa wraz z Jego Matką (J 19, 25-27), jego naoczne świadectwo o śmierci Jezusa (J 19, 31-37), jego doświadczenie otwartego grobu Jezusa (J 20, 1-10) i rozpoznanie przez niego Zmartwychwstałego nad Jeziorem Tyberiadzkim (J 21, 1-8). Wiara umiłowanego ucznia wyraża się przede wszystkim w pragnieniu bycia blisko Jezusa. Jest to wiara maryjna – relacja z Maryją i eklezjalna – związek z Piotrem. Czwarta Ewangelia jest więc świadectwem wiary umiłowanego ucznia (J 21, 24), które ma doprowadzić każdego czytającego jej słowa lub słuchającego ich do wiary w Jezusa Chrystusa, a poprzez nią – do życia wiecznego.

Wykład na temat „Dogmat – celebrowanie – życie. Wiara według Ojców” przedstawił następnie ks. dr Jarosław Kwiecień – patrolog, wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym i w Instytucie Teologicznym w Koszalinie. Rozpoczął on od prowokacyjnego pytania o to, jaki jest związek między współistotnością Ojca i Syna, dzwonieniem dzwonek podczas Mszy oraz ustąpieniem miejsca w autobusie starszej osobie. Ks. Kwiecień wyjaśnił następnie poszczególne elementy tego pytania, nazywając je dogmatem, celebrowaniem i życiem. Katolicy coraz mniej wiedzą na temat dogmatów i mają ich ograniczone rozumienie, co prowadzi do postrzegania ich jako abstrakcji, całkowicie oddzielonej od codziennej rzeczywistości. Celebrowanie pozostaje dziś dla niewtajemniczonego w jej sens człowieka czymś drugorzędnym: rytuałem społecznym lub rodzinnym, formą wyrażenia własnej emocjonalności lub jej zaspokojenia, a także zabiciem czasu, co prowadzi do porzucenia praktyki cele-

bracji. Element nazwany życiem jawi się dla chrześcijanina jako najbardziej konkretny, związany z koniecznością dokonywania moralnych wyborów. Nie ma on jednak często związku z treścią wyznawanej wiary i jej praktykowaniem. Współcześnie dochodzi więc do tragicznego w skutkach rozdzielenia dogmatu, celebracji i życia. W czasach Ojców Kościoła te trzy elementy były ze sobą ściśle powiązane. Widać to dobrze na przykładzie kształtowania się nauki o bóstwie Syna Bożego i Ducha Świętego (*lex credendi*). Pytania dotyczące tych kwestii wyrastały z życia chrześcijan pierwszych wieków (*lex vivendi*) i znajdowały odpowiedź w liturgii (*lex orandi*). Liturgia jest zatem najwłaściwszą przestrzenią do wypowiedzania *Symbolu wiary*, bo wydarzenia, o których on mówi, uobecniają się podczas niej najpełniej, a prawdy w nim zawarte mają determinować życie chrześcijańskie. Jest to najlepszy przykład, tak istotnego dla wierzących, połączenia dogmatu, celebracji i życia.

Jako ostatni z prelegentów głos zabrał ks. dr Radosław Mazur – dyrektor Wydziału Katechetycznego Koszalińsko-Kołobrzeskiej Kurii Biskupiej, który poruszył temat „Wiara w dokumentach katechetycznych Kościoła”, określając najpierw, że chodzi mu zwłaszcza o *Katechizm Kościoła Katolickiego* (1992) i *Dyrektorium ogólne o katechizacji* (1997), oraz kreśląc krótką historię ich powstania. Następnie ks. Mazur dokonał analizy definicji wiary, które można odnaleźć w tych współczesnych dokumentach katechetycznych. *Katechizm* uczy: „Wiara jest najpierw *osobowym przyłgnięciem* człowieka do Boga; równocześnie i w sposób nierozdzielny jest ona *dobrowolnym uznaniem całej prawdy, którą Bóg objawił*” (nr 150). Natomiast *Dyrektorium* (nr 92) stwierdza, że wiara może być rozważana w dwóch aspektach: „jako przyłgnięcie do Boga, który się objawia, udzielone pod wpływem łaski” (*fides qua*) oraz „jako treść Objawienia i orędzia ewangelicznego” (*fides quae*)”. Te dwa aspekty wiary nie mogą być rozdzielane, lecz powinny się rozwijać równolegle. Jako wzór takiego podejścia stawiana jest Maryja, a także Abraham i inne postacie z historii zbawienia. Znacząca jest też sama struktura *Katechizmu*, która opiera się na czterech filarach: chrzcielne wyznanie wiary, sakramenty wiary, życie wiary i modlitwa wierzącego. *Dyrektorium* łączy się z nimi, mówiąc o czterech zadaniach katechezy: rozwijanie poznania wiary, wychowanie liturgiczne, formacja moralna i nauczanie modlitwy. Oba analizowane podczas wystąpienia dokumenty katechetyczne Kościoła są więc ze sobą komplementarne oraz mają stanowić praktyczną pomoc dla wierzących i poszukujących wiary w zrozumieniu orędzia chrześcijańskiego i pogłębieniu drogi wiary.

Po wszystkich wykładach odbyła się dyskusja, w której swoje pytania do prelegentów skierowało kilkoro spośród uczestników sesji. Całość spotkania podsumował krótko jej organizator i prowadzący – ks. dr Tomasz Tomaszewski.